

EFFEKTRAPPORT 2022

Sammanställd i september 2023

Vi-skogens arbetande styrelseordförande Charlotta Szczepanowski (t.v.) skakar hand med direktören för markanvändningsplanering vid Tanzanias Jordbruksdepartement (t.h.). Direktören var hedersgäst vid det årliga agroforestry-symposium som Vi-skogen arrangerade i Tanzania i december 2022. Fotograf: Vi-skogen.

INSAMLINGSSTIFTELSEN VI PLANTERAR TRÄD (Vi-skogen)

Adress: Vi-skogen PO Box 11175, 100 61, Stockholm

Besöksadress: Alsnögatan 7, Stockholm

Insamling: Pg 90 05 08-3 | Bg 900-5083

Tel: +46 (0)8 120 372 70

Org.nr: 802012-8081

Webb: www.viskogen.se

E-post: info@viskogen.se

Innehållsförteckning

1 Avgränsningar	3
1.1 Vi-skogens associationsform, verksamhetsområden och geografiska täckning	3
1.2 Rapporteringens avgränsningar	3
1.3 Tidsperiod för rapporteringen	3
2 Förändringsteori	4
2.1 Vi-skogens målgrupp och problemen Vi-skogen jobbar för att ändra på	5
2.3 Dessa aktiviteter jobbar Vi-skogen med	5
2.4 Effekter Vi-skogen vill åstadkomma på kort och medellång sikt	6
2.5 Effekter Vi-skogen vill åstadkomma på längre sikt	7
3 Vi-skogens resurser	8
3.1 Vi-skogen totala verksamhetskostnader för 2022	8
3.2 Verksamhetskostnader som faller inom effektrapportens angivna avgränsningar	9
3.3 Så använder Vi-skogen sina resurser	9
4 Rapportering av prestationer	11
4.1 Vi-skogens arbete och aktiviteter under 2022	11
4.2 Prestationer under 2022 i punktform	12
5 Utfall och effekter 2022	14
6 Utvärdering av effekter 2022	16
6.1 Utvärdering av prestationer	16
6.2 Lärdomar från 2022	16
7 Hur Vi-skogen mäter effekt	17
7.1 Mått som Vi-skogen använder för att mäta prestationer och utfall	17
7.2 Processen för att samla in data och beräkna rapporterade mätresultat	18

Kärnan i Vi-skogens arbete är *agroforestry* – en hållbar jordbruksmetod där träd samverkar med grödor och boskapsskötsel på bönders gårdar. Träden ger bland annat skugga åt andra grödor och skyddar jorden mot torka, kraftiga skyfall och jorderosion. Löven från träden ger mat till djuren, medan trädens frukt och bär ger näringstillskott till familjerna. Bönder som ställer om till agroforestry får större skördar och en rikare variation av olika grödor. Det gör att bönderna och deras familjer tryggas sin tillgång till mat under en större del av året och kan sälja olika grödor året om efter säsong. Det både ökar inkomsterna och tryggar försörjningen över tid. Samtidigt bidrar träden till ett bördigare landskap med rikare biologisk mångfald. Dessutom binder de koldioxid från atmosfären.

1 Avgränsningar

1.1 Vi-skogens associationsform, verksamhetsområden och geografiska täckning

Vi-skogen är en svensk biståndsorganisation som planterar träd och utbildar bönder med småskaliga jordbruk i hållbara jordbruksmetoder. Verksamheten sker i Kenya, Uganda och Tanzania – länder som är hårt drabbade av avskogning, klimatförändringar och dess förödande effekter för människor och natur. Vi-skogens uppdrag är att bekämpa fattigdom och klimatförändringar tillsammans.

Rent juridiskt är Vi-skogen en insamlingsstiftelse. Stiftelsen grundades av Tidningen Vi och Konsumentföreningen (KF) år 1983. Den är ideell, icke-religiös och partipolitiskt obunden. Sedan starten 1983 har Vi-skogen bidragit till att plantera över 155 miljoner träd, och under de senaste tio åren har Vi-skogen stöttat drygt 2,4 miljoner människor att ta sig ur fattigdom.

Huvudkontoret finns i Stockholm, men fältarbetet sker i Kenya, Tanzania och Uganda där landkontor är registrerade i respektive land. Landkontoren ansvarar för det direkta samarbetet med partners som implementerar Vi-skogens arbete i respektive land. Vi-skogen har även ett regionkontor i Nairobi, Kenya, som stöttar landkontoren med expertis, med mera. I Sverige arbetar Vi-skogen främst med metodutveckling, uppföljning, insamling, kommunikation och påverkan.

Under åren har arbetet utvecklats. Från att ha delat ut plantor till bönder började Vi-skogen i stället att dela ut råd om hur träd kan göra nytta i jordbruket. Konceptet agroforestry introducerades, där träd samverkar med grödor och boskapsskötsel.

Idag arbetar Vi-skogen med att stärka lokala bondeorganisationer i syfte att fler bönder ska ställa om till hållbart jordbruk, vilket minskar avskogning, motverkar klimatförändringar och fattigdom, stärker den biologiska mångfalden och ökar böndernas inkomster och tillgång till mat. Samtidigt gör Vi-skogen det lättare för bönder att hävda sina rättigheter genom starka bondeorganisationer.

1.2 Rapporteringens avgränsningar

Denna effektrapport redogör för hela Vi-skogens verksamhet. Inga avgränsningar har gjorts.

1.3 Tidsperiod för rapporteringen

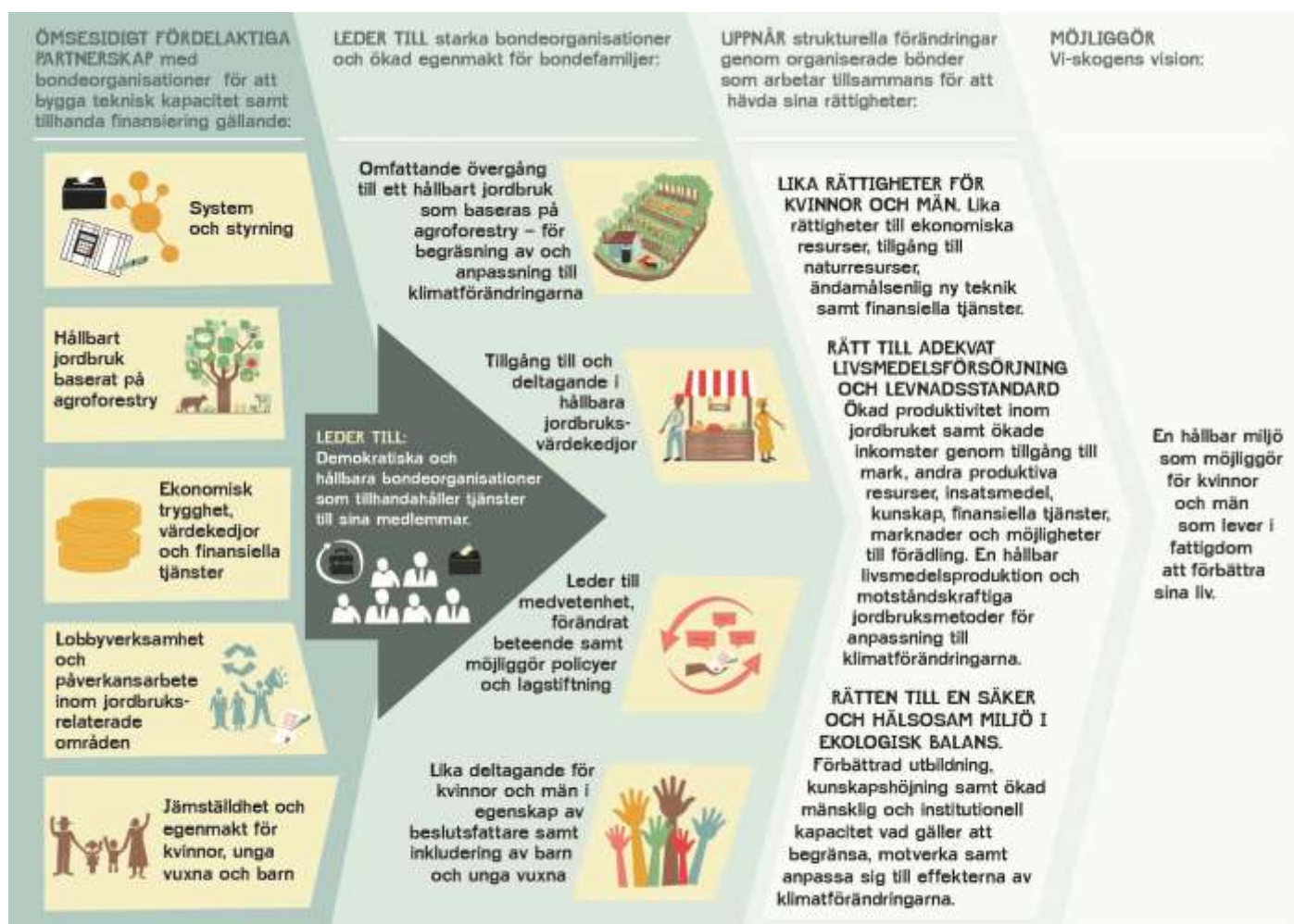
Denna rapport avser verksamhetsåret 2022 (1 januari – 31 december 2022).

2 Förändringsteori

Vi-skogen arbetar för att jordbruk som påverkar miljö och klimat negativt ställs om och blir hållbart. Hållbart jordbruk genom metoden agroforestry stärker ekosystem och biologisk mångfald, bidrar till att bromsa klimatförändringarna, ökar böndernas och odlingarnas motståndskraft mot klimatförändringarnas effekter, och ger större och mer varierade skördar. Det ger bönderna bättre inkomst, säkrar deras tillgång till mat, och motverkar hunger och näringsbrist.

Förändringsteorin går i korthet ut på att förmedla kunskap om hållbart jordbruk där träd ingår för att bekämpa klimatförändringar och fattigdom tillsammans, samt bygga upp kapaciteten hos lokala partnerorganisationer för ett starkare civilsamhälle. Genom att organisera sig i demokratiska, medlemsbaserade organisationer har människor möjlighet att kräva sina mänskliga rättigheter av beslutsfattare och andra aktörer. Organisationerna servar också sina medlemmar genom att till exempel hålla utbildningar, göra det möjligt att ta lån för att investera i sitt jordbruk, och förhandla fram bättre villkor när medlemmarna säljer och köper varor. Det ger medlemmarna möjligheter att förbättra sina liv.

I nedanstående bild beskrivs hur Vi-skogens arbetsområden och metoder leder till att uppnå organisationens mål och vision. Bilden är från Vi-skogens strategi 2017–2021 och gällde även under interim-strategin 2020-2022.

Bidrar till förverkligandet av fem globala mål för hållbar utveckling:

2.1 Vi-skogens målgrupp och problemen Vi-skogen jobbar för att ändra på

Vi-skogens målgrupp är bondefamiljer som lever i fattigdom, med ett särskilt fokus på kvinnor, unga vuxna och barn, som är medlemmar eller blivande medlemmar i demokratiska bondeorganisationer, i områden som är känsliga för klimatförändringar i Afrika söder om Sahara. Vi-skogen stödjer både enskilda bondeorganisationer och konsortier av medlemsbaserade bondeorganisationer, med målet att skapa uthålliga demokratiska och rättighetsbaserade organisationer. Arbetet sker främst genom stöd till lokala partnerorganisationer.

Problemen Vi-skogen jobbar för att ändra på är avskogning, klimatförändringar och fattigdom. Länderna Vi-skogen arbetar i är hårt drabbade av avskogning och klimatförändringar och har under många år levt med dess förödande effekter för både människor och natur. Klimatförändringarna drabbar personer som lever i fattigdom utan marginaler allra hårdast, eftersom de gör matproduktionen osäker.

Vi-skogen arbetar för "att genom plantskolor, trädplantering och andra åtgärder i samband därmed bidra till ekologisk balans och till bättre och tryggare försörjning för de fattiga och sämst ställda i områden som hotas av ekologisk utarmning", enligt stiftelsens stadgar. Det går hand i hand med Vi-skogens vision som är "En hållbar miljö som gör det möjligt för människor i fattigdom att förbättra sina liv".

2.3 Dessa aktiviteter jobbar Vi-skogen med

En hållbar jordbruksmiljö som grund för fattigdomsminskning är avgörande för Vi-skogens syn på utveckling. Verksamheten utgår från ett rättighetsperspektiv med fokus på arbete i partnerskap med lokala organisationer. Det skapar en stark känsla av lokalt ägande av frågorna. Styrelsens beslut om prioriterade arbetsområden vägleder verksamheten.

Bilden nedan visar Vi-skogens arbetsområden under strategin 2017–2021 samt interim-strategin 2020-2022:

Som etablerade experter på metoden agroforestry sprider Vi-skogen kunskap om fördelarna med att träd planteras tillsammans med grödor på småskaliga bönders gårdar. Organisationer som samarbetar med Vi-skogen kan få skraddarsydda råd om vilka träd som kan trivas och göra nytta på sin odlingsmark. De kan också ta del av en [handbok i hållbara metoder](#) för att bruka och sköta om sin mark, säkra sin tillgång till vatten, förvara och lagra grödor så att de inte förstörs, förbättra sin djurhållning, med mera.

Efter att ha funnits i regionen i nästan 40 år är Vi-skogen nu välkänd och respekterad som expert inom agroforestry. Den ställningen ger goda möjligheter att påverka politiskt. Under åren har Vi-skogen upparbetat goda relationer till politiker och myndigheter. Organisationen driver ett långsiktigt påverkansarbete för att jord- och skogsbrukspolitik i östra Afrika ska ge agroforestry-bönder bästa möjliga förutsättningar att använda agroforestry, förbättra sina inkomster och ta vara på sina rättigheter.

I Sverige arbetar Vi-skogen med kampanjer för att öka kännedomen om organisationen, samla in pengar till verksamheten, och påverka beslutsfattare i Sverige och världen i frågor som rör miljö, klimat, biologisk mångfald, agroforestry, agrokologi, och tillhörande rättighetsfrågor.

2.4 Effekter Vi-skogen vill åstadkomma på kort och medellång sikt

Vi-skogen har strävat mot följande strategiska mål att nå till 2022:

1. Att förstärka Vi-skogens organisatoriska kapacitet för att bli den självklara experten att vända sig till, och förstahandsvalet att finansiera, vad gäller agroforestry och samarbete kring klimatförändringsfrågor i Afrika söder om Sahara.
2. Att bondeorganisationerna genomsyras av demokratiska och hållbara arbetssätt, samt att de på ett effektivt sätt tillhandahåller tjänster till sina medlemmar och till de unga som blir framtidens bönder.
3. Ökad produktivitet i jordbruket och förbättrade inkomster för bondefamiljer genom hållbar jordbruksproduktion (med miljömässiga, sociala och ekonomiska fördelar), med ökad tillgång till insatsmedel, marknader och förädlingsmöjligheter.
4. Ökat deltagande av kvinnor och unga vuxna inom ledarskap och beslutsfattande, såväl i hemmet som i partnerorganisationerna.

Arbetet Vi-skogen utförde år 2022 styrdes av organisationens strategi 2017–2021 samt organisationens interim-strategi 2020–2022. Under 2022 har ett omfattande arbete lagts ner för att ta fram en ny strategi för perioden 2023–2027.

Interim-strategin 2020–2022 antogs för att effektivt kunna möta de utmaningar som Covid-19-pandemin medförde. Målet var att medlemmarna i bondeorganisationerna som Vi-skogen stöttar skulle få ökad tillgång till mat, hållbar försörjning, starkare organisationer och ökad motståndskraft mot såväl klimatförändringar som de påfrestningar pandemirestriktionerna innebar när marknader med mera stängdes.

2.5 Effekter Vi-skogen vill åstadkomma på längre sikt

Både strategin 2017–2021 och interim-strategin 2020–2022 bidrar till Vi-skogens långsiktiga vision om en hållbar miljö som gör det möjligt för människor i fattigdom att förbättra sina liv. De bidrar dessutom till FN:s globala hållbarhetsmål i Agenda 2030, och särskilt till följande delmål:

Delmål 1.4: Senast 2030 säkerställa att alla kvinnor och män, i synnerhet de fattiga och de utsatta, har lika rätt till ekonomiska resurser, tillgång till grundläggande tjänster, möjlighet att äga och kontrollera mark och andra former av egendom, samt tillgång till arv, naturresurser, lämplig ny teknik och finansiella tjänster, inklusive mikrokrediter.

Delmål 2.3: Till 2030 fördubbla jordbrukets produktivitet och inkomster för småskaliga livsmedelsproducenter, i synnerhet kvinnor, ursprungsfolk, familjejordbrukare, boskapsskötande nomader samt fiskare, inklusive genom säker och lika tillgång till mark, andra produktionsresurser och insatsvaror, kunskap, finansiella tjänster och marknader, samt möjligheter till förädling och sysselsättning utanför jordbruket.

Delmål 2.4: Senast 2030 uppnå hållbara system för livsmedelsproduktion samt införa motståndskraftiga jordbruksmetoder som ökar produktiviteten och produktionen, som bidrar till att upprätthålla ekosystemen, som stärker förmågan till anpassning till klimatförändringar, extrema väderförhållanden, torka, översvämning och andra katastrofer, och som successivt förbättrar mark- och jordkvaliteten.

Delmål 5.5: Tillförsäkra kvinnor fullt och faktiskt deltagande och lika möjligheter till ledarskap på alla beslutsnivåer i det politiska, ekonomiska och offentliga livet.

Delmål 13.3: Förbättra utbildningen, medvetenheten och den mänskliga och institutionella kapaciteten vad gäller begränsning av klimatförändringarna och dess konsekvenser, klimatanpassning samt tidig varning.

Delmål 15.2: Till år 2020 främja genomförandet av hållbart brukande av alla typer av skogar, stoppa avskogningen, återställa utarmade skogar och kraftigt öka nybeskogningen och återbeskogningen.

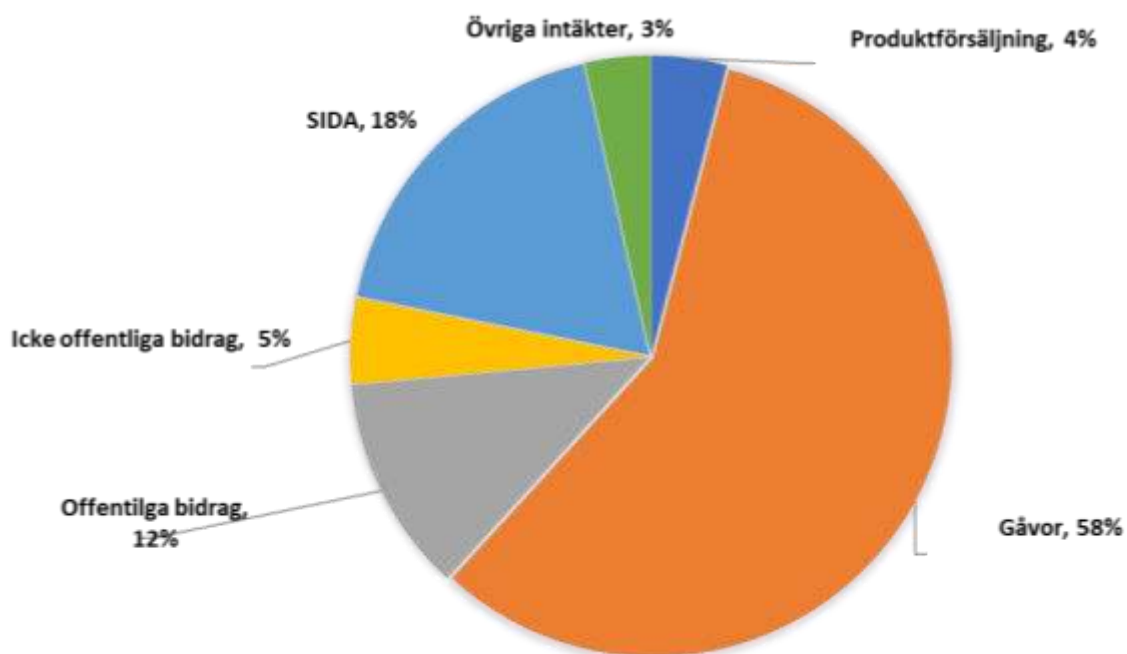
Vi-skogen arbetade under året fram en ny [strategi för 2023–2027](#). Visionen och målgruppen är densamma. Vi-skogen kommer att stödja medlemsbaserade organisationer för att bidra till hållbar försörjning, ökad motståndskraft och rätten till näringsrik mat för sina medlemmar och samhällen. Detta kommer att göras med ett starkt fokus på att främja jämställdhet och klimaträttvisa.

Vid strategiperiodens slut 2027 kommer småskaliga bondeorganisationer på ett hållbart sätt att ha förbättrat levnadsvillkoren och försörjningen för sina medlemmar och deras lokalsamhällen genom ökad motståndskraft och anpassning till klimatförändringar, förstärkt rätt till mat och ökad jämställdhet mellan kvinnor och män.

3 Vi-skogens resurser

Vi-skogen har, trots regeringens nedskärning i biståndet som nämns i stycke 4.1 nedan, ett stabilt finansiellt inflöde från privatpersoner, företag och institutionella givare. Det innebär att stiftelsen kan göra medvetna och långsiktiga investeringar som främjar både långsiktiga och kortsiktiga måluppfyllser. Vi-skogen arbetar aktivt med att söka privata intäkter och bidrag från institutionella givare.

Bilden nedan illustrerar varifrån Vi-skogen fick pengar 2022:

Under 2022 samlade Vi-skogen in 52,8 miljoner kronor i gåvor. Givandet från privatpersoner har fortsatt vara stort (ca 27,2 miljoner + 6,8 miljoner från Biståndsknappen, dvs pantade burkar). Företag och organisationer har gett ca 7,5 miljoner kronor, och Postkodlotteriet 11 miljoner. Totalt samlades nästan 2 miljoner kronor *mindre* in år 2022 än föregående år. Förklaringen ligger delvis i att en företagsgåva på 1,6 miljoner bokfördes först i början av 2023.

3.1 Vi-skogen totala verksamhetskostnader för 2022

Verksamhetskostnader (i tusen kronor)	
Ändamålskostnader	70 498
Insamlingskostnader	12 312
Kostnad sålda varor och tjänster	1 324
Administrationskostnader	8 495
Summa verksamhetskostnader	92 629

Se mer i [Vi-skogens verksamhetsberättelse för 2022](#).

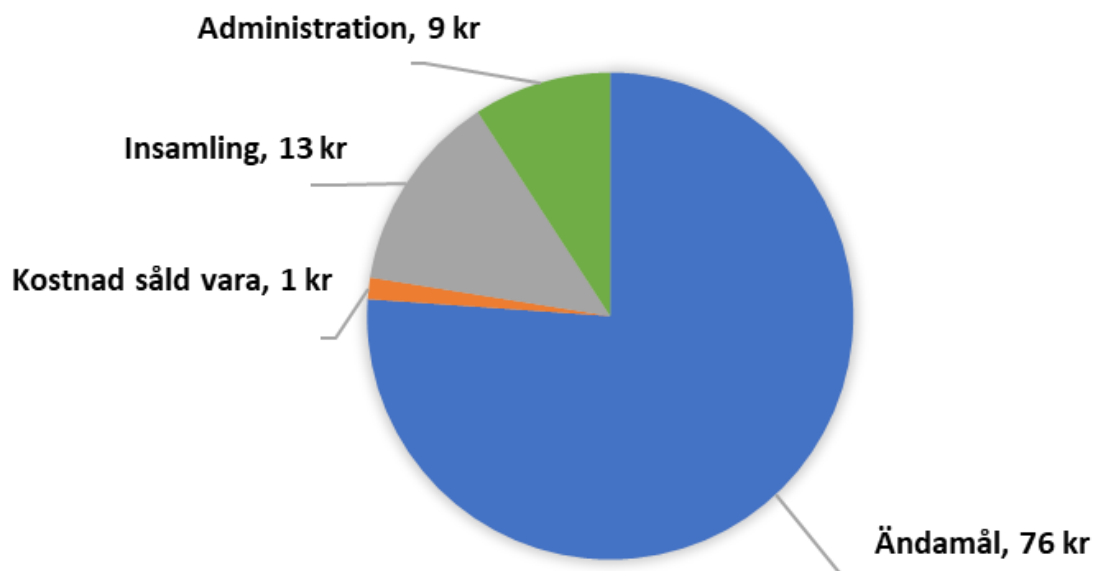

3.2 Verksamhetskostnader som faller inom effektrapportens angivna avgränsningar

Samma som 3.1 eftersom inga avgränsningar gjorts under 1.2.

3.3 Så använder Vi-skogen sina resurser

Bilden nedan illustrerar hur Vi-skogens totala verksamhetskostnader fördelades år 2022 per kostnadsslag:

Under år 2022 Vi-skogen hade Vi-skogen 87 anställda, varav 13 på huvudkontoret. På huvudkontoret arbetar personal som är specialiserad på insamling, påverkansfrågor, kommunikation, administration, ekonomi, HR och metod- och utvecklingssamarbete. Huvudkontoret ansvarar för att samordna och kvalitetssäkra all verksamhet.

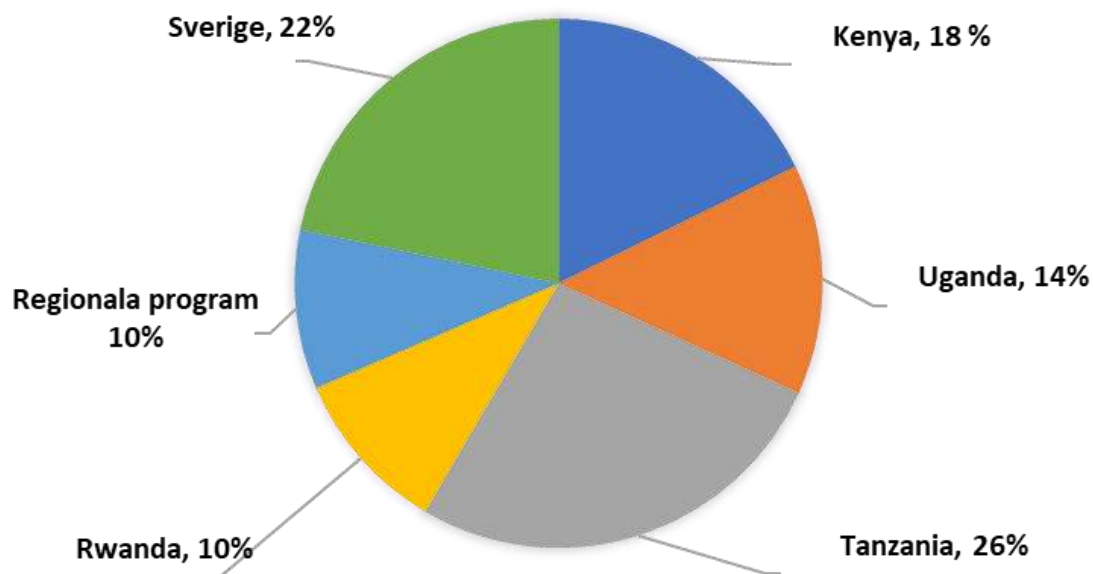
I verksamhetsländerna och på regionkontoret arbetar ämnesexperter, verksamhetsexperter och programsamordnare. Flera i verksamhetsländerna har arbetat länge inom organisationen och har stor erfarenhet och kunskap om hur arbetet bedrivs effektivt och med största möjliga effekt.

Organisationen äger i verksamhetsländerna ett antal fordon. Dessa fordon säkerställer att organisationens anställda kan åka till projektverksamheten på ett effektivt och säkert sätt. Andra resurser som organisationen nyttjar är IT-utrustning, telefoner, internet, kontorsmaterial, utbildningar av partnerorganisationer, olika systemstöd, samt träd. I Kenya och Tanzania återfinns även utbildningsträdgårdar dit partnerorganisationer och bönder kan åka för att lära sig mer om agroforestry och hållbara jordbruksmetoder.

I verksamhetsländerna implementerar Vi-skogen projekt genom partnerskap med lokala, regionala och nationella bondeorganisationer. Undantaget är Vi-skogens klimatkompensationsprojekt som till stor del implementeras av Vi-skogen själv (på grund av bland annat kontraktsregler). Genom att arbeta med partners säkerställs en långsiktigt hållbar utveckling. Det ligger i linje med Vi-skogens mål att arbeta rättighetsbaserat och sätta dialog och samverkan i centrum.

Regionkontoret i Nairobi, Kenya, koordinerar och följer upp arbetet i Afrika. Regionkontoret leds av en regionchef som samordnar verksamhetsländernas arbete tillsammans med ämnesexperter och andra som underlättar och stöttar ländernas arbete.

Bilden illustrerar hur Vi-skogens ändamålskostnader fördelades geografiskt år 2022:

Vi-skogens organisatoriska uppbyggnad underlättar organisationens mål- och resultatuppfyllelse. Ett nära samarbete mellan partners, land-, region- och huvudkontor säkerställer att Vi-skogen sätter organisationens målgrupp i fokus. Olika kontor ansvarar för olika delar av måluppfyllelsen, vilket säkerställer hög effektivitet och resurshantering. Det pågår ständigt utveckling i organisationen för att ytterligare stärka dessa delar.

I såväl Sverige som i verksamhetsländerna och globalt medverkar Vi-skogen i olika sektoriella och ämnesspecifika nätverk och allianser. Exempel på dessa nätverk är Concord Sverige och Agroforestry Network (grundat av Vi-skogen år 2016). Agroforestry Network syftar till att öka kunskapen i Sverige och världen kring förutsättningar och potential för agroforestry i utvecklingsländer. Nätverket består av forskningsinstitutioner, privata aktörer och implementerande organisationer – bland andra Stockholm Resilience Center, Swedbio, Focali och Siani.

Sedan år 2003 har Vi-skogen haft ett nära samarbete med organisationen We Effect. Under 2022 beslutade dock Vi-skogens styrelse att organisationerna skulle gå skilda vägar. Beslutet om att separera Vi-skogen och We Effect togs utifrån att man kommit till ett vägskäl där man antingen behövde separera eller samarbeta mer för att bli effektiva. Vi-skogens styrelse tog då beslutet att separera, eftersom Vi-skogen är en fristående stiftelse som bedömdes ha stor potential att utvecklas på egna ben. Den gemensamma generalsekreteraren Anna Tibblin avgick i samband med beslutet om separationen, och ersattes av arbetande ordförande Charlotta Szczepanowski. Charlotta ersatte då också tidigare styrelseordföranden Unn Edberg på ordförandeposten, och Unn fortsatte sitt uppdrag i styrelsen som ledamot. Under hösten 2022 påbörjades det praktiska arbetet med att dela upp Vi-skogen och We Effect, och det arbetet slutfördes under våren 2023. I samband med separationen sökte Vi-skogen medlemskap i ForumCiv, som är Sveriges största plattform för civilsamhället.

Den samlade kapaciteten och kunnandet inom Vi-skogen, dess partners och nätverk bidrar på ett kostnadseffektivt sätt till långsiktig hållbar utveckling och att organisationens mål kan uppnås. Vid behov samarbetar Vi-skogen därtill med externa aktörer för exempelvis mediarelationer, översättningar, layout och mediaproduktion. Det gör att Vi-skogens egen personal kan fokusera på sina expertområden.

4 Rapportering av prestationer

4.1 Vi-skogens arbete och aktiviteter under 2022

Land för land har arbetet sett ut så här:

Under året fattade styrelsen beslutet att fasa ut verksamheten i **Rwanda** och fokusera på de tre andra verksamhetsländerna. Det som gör det möjligt att minska kostnaderna för den egna organisationen och samtidigt öka biståndet i övriga verksamhetsländer. Bland de länder Vi-skogen haft verksamhet i är Rwanda det land där regeringen har kommit längst i att arbeta med hållbara jordbruksmetoder. Landets agroforestry-strategi bidrar till att skapa bättre möjligheter att försörja befolkningen med mat. Och landets skogssektorplan innefattar agroforestry. Rwanda är samtidigt det land där Vi-skogen har haft minst verksamhet. Under 2022 har mycket arbete gjorts för att säkerställa att situationen för partnerorganisationer i Rwanda blir så bra som möjligt efter avslutet. Det var med stolthet och vemod Vi-skogen i Rwanda samlades för ett formellt avsked efter 16 års verksamhet i landet. Ett stort seminarium hölls i oktober, och blev välbesökt av partnerorganisationer, bönder, myndigheter och svenska ambassaden. Partnerorganisationer och bönder visade många exempel på att arbetet gjort skillnad för dem och deras familjer. Den 31 december 2022 avslutades formellt Vi-skogens arbete i Rwanda.

I **Uganda** har Vi-skogen tillsammans med kooperativa föreningar och bondeorganisationer lyckats engagera ungdomar inom jordbrukssektorn i syfte att förbättra deras levnadsvillkor. 4 000 ungdomar har involverats i gröna jobb inom hållbar biodling, jordbruk och solenergi. De har fått kunskap, verktyg och stöd att etablera små ekonomiska grupper för att producera honung, etablera solenergiverkstäder, med mera. Ungdomsorganisationer har integrerats inom kooperativa föreningar, och därmed kunna få mer stöd och rådgivning gällande entreprenörskap och tillgång till finansiella tjänster. Vi-skogen har också ökat antalet planterade träd i Uganda, inte minst i områden med ett stort inflöde av flyktingar. Den bondedrivna naturliga återplanteringen för att restaurera nedgångna områden har utökats – något som uppskattas av både lokalbefolkning och myndigheter. Tillsammans med partners har Vi-skogen arbetat för en bättre skogspolicy där agroforestry utgör en viktig del, och lämnat ett positionspapper till Ministeriet för Vatten och Miljö. Under året utbröt ett ebola-utbrott vilket delvis begränsat möjligheten att fritt röra sig i landet, men Vi-skogen med partners har ändå kunnat bedriva verksamhet på ett säkert sätt.

Vi-skogens arbete i **Tanzania** fortsätter att växa och öka i betydelse. Ett EU-projekt för att stärka småskalig kaffeodling och stärka unga och kvinnors involvering i kaffeproduktionen genomförs i de södra delarna av landet. Där har 5 400 odlare fått bättre inkomster. Kaffeproduktionen har ökat från 24 000 till 26 000 ton tack vare av direkta insatser inom jordbruksrådgivning, nya sorters kaffeplantor och bättre hantering vid skörd. Projektet har också förbättra kvalitén på kaffet. Naturresursministeriet har bjudit in Vi-skogen till den arbetsgrupp som arbetar med att ta fram en ny agroforestry-strategi. Det årliga symposiet vid Vi-skogens träningscenter i Musoma arrangerades och som vanligt medverkade alla Vi-skogens partners. Symposiet gästades också av flera prominenta gäster, däribland en representant från Jordbruksministeriet. Även Vi-skogens ordförande och Vi-magasinets läsarsresa besökte symposiet tillsammans med andra lokala och nationella besökare. Under 2022 flyttade landkontoret från Mwanza till Dar es Salaam.

I **Kenya** har Vi-skogen bland annat, tillsammans med partnerorganisationer, anordnat en "Öppen lärandevecka" där agroforestry och hållbara jordbrukstekniker visats upp för bönder, myndigheter, skolor och forskningsinstitut. Målet var att sprida kunskap om hållbara, innovativa tekniker inom jordbruk för att stärka rätten till mat och anpassningen till klimatförändringarna. Ett förslag till en nationell agroforestry-strategi har nu tagits fram i Kenya, och väntar på en validering innan beslut kan fattas under 2023. 145 hektar förstörd mark har rehabiliterats med hjälp och trädplantering och tillämpning av hållbara jordbruksmetoder.

I **Sverige** har mycket hänt under året, utöver separationen från We Effect som beskrevs ovan i stycke 3.3. I februari bjöd Vi-skogen in till ett digitalt besök på bondgårdar i Kenya via ett format som kallas långsam TV. Satsningen nådde över 300 tittare. I juni 2022 föräddes Vi-skogen Mellanskogs årliga pris Träkronan. På Bokmässan i september höll Vi-skogen tillsammans med Sida panelsamtal om jordbrukets potential att påverka klimatet positivt. Påverkansarbete i Sverige och globalt är en viktig del av Vi-skogens arbete för att öka småbönders inflytande över sina egna liv. Därför deltog Vi-skogen i flera nationella dialoger inför FN-konferensen Stockholm +50, både i Sverige och i verksamhetsländerna. Under konferensen medverkade Vi-skogen i en av toppdialogerna och fick framföra några av de hållbarhetsfrågor som är viktigast för småbönder i våra verksamhetsländer.

I april gav regeringen besked om att biståndet skulle minska med 39 procent. Vi-skogen ihop med 21 andra ideella organisationer la fram kritik, och nedskärningen slutade istället på 10 procent. Till följd av minskat bistånd drog Vi-skogen ner något på kostnader i verksamheten under 2022. I samband med Världshungerdagen i oktober skrev ordföranden en debattartikel i Aftonbladet om behovet av att öka det långsiktiga biståndet till jordbruk och matförsörjning.

Vi-skogen koordinerar Agroforestry Network. Under året lanserade nätverket två policybriefs. Lanseringsevenen var välbesökta, och briefsen har fått stor spridning. I övrigt har nätverket och Vi-skogen deltagit i ett flertal arrangemang i egen regi, men även i nationella och internationella konferenser och webinarium.

Under 2022 uppgick Vi-skogens insamling av gåvor till totalt 52,8 miljoner kronor. Biståndsknappen, där panten för flaskåtervinning på Coop kan skänkas till Vi-skogen, gav god publicitet i lokalpress. Totalt skänktes pant till ett värde av 6,8 miljoner kronor under 2022.

4.2 Prestationer under 2022 i punktform

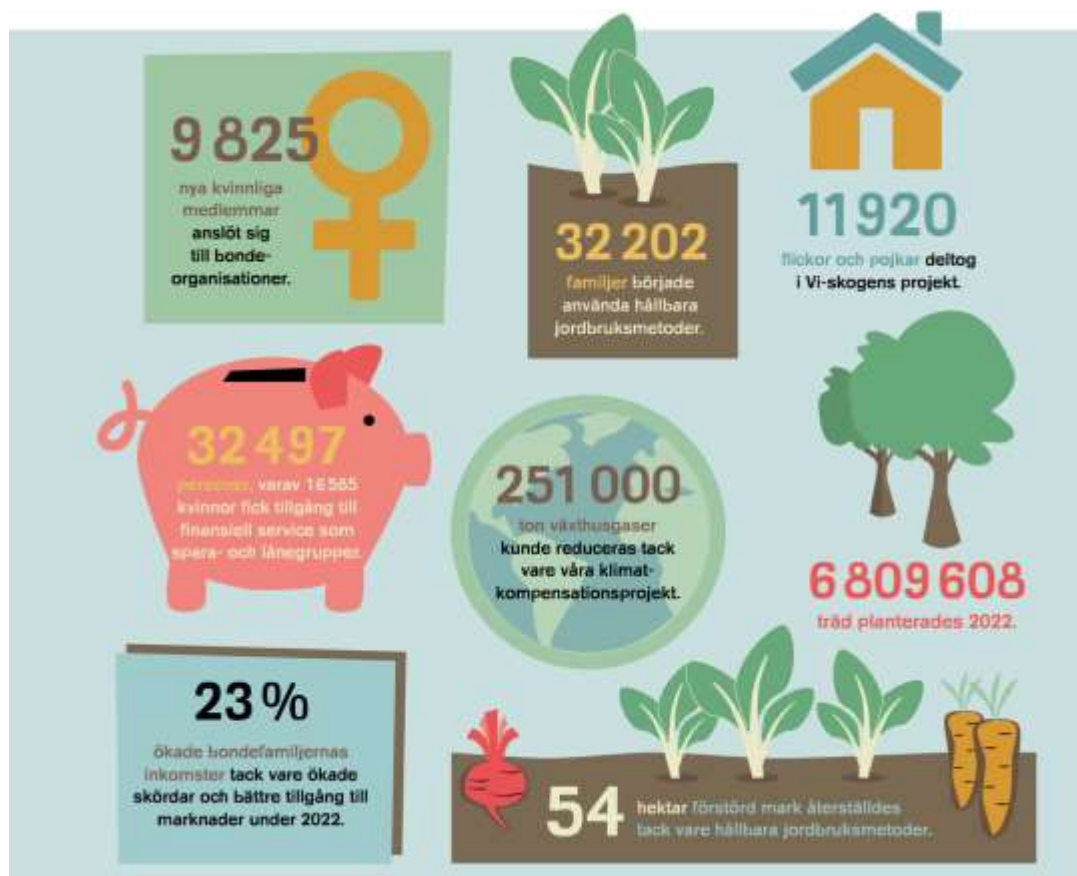
Under år 2022 har Vi-skogen bland annat:

- Samlat in totalt 52,8 miljoner kronor från privata givare och företagsgivare. Värvat 534 nya månadsgivare och utvecklat nya givarresor i verktyget Marketing Cloud för att optimera insamlingen.
- Bedrivit verksamhet i östra Afrika i 9 projekt och ett övergripande program, samt producerat högkvalitativa bilder, filmer och texter för att informera om dessa.
- Slututvärderat det egna biståndsarbetet under strategin 2017–2021 och interimstrategin 2020-2022, och använt lärdomarna för att arbeta fram en ny strategi och ett nytt program för perioden 2023–2027.
- Tagit fram nya riktlinjer inom flera områden, t. ex i projekthantering och i arbetet med att analysera Vi-skogens projekts sociala påverkan och miljöpåverkan (Environment and Social Impact Assessments).
- Uppdaterat [handboken i agroforestry och hållbara odlingsmetoder](#).
- Slutfört den organisatoriska utveckling på land- och regionnivå som pågick redan året innan för att skapa en mer kompetent och kostnadseffektiv organisation.
- Genomfört en kompetensöversyn i Vi-skogen och påbörjat arbetet med att bygga upp Vi-skogen som en självständig, fristående organisation med de personalförändringar det innebär, samt inlett arbetet att bli medlem i paraplyorganisationen ForumCiv.
- På ett ansvarsfullt sätt fasat ut och avslutat verksamheten i Rwanda.

- Medverkat och talat i plenum på den internationella miljö- och klimatkonferensen Stockholm +50 om några av de hållbarhetsfrågor som är viktigast för småbönder i Vi-skogens verksamhetsländer.
- Författat ett antal [debattartiklar](#) som fått utrymme i media. Även skrivit under debattartiklar och upprop initierade av andra civilsamhällesorganisationer.
- Koordinatorat nätverket [Agroforestry Network](#), arrangerat och deltagit i flera [webbinarier](#), lanserat två policy briefs: [Agroforestry and Youth](#) och [Scaling up Agroforestry](#), och arbetat med flera andra briefs som kommer att slutföras under 2023.
- Gjort det möjligt att besöka Vi-skogens verksamhet genom att sända "[långsam TV](#)" från två bondgårdar Vi-skogen samarbetar med i Kenya.
- Genomfört ännu ett årligt, nationellt [Agroforestry-symposium](#) i Tanzania med fler än 1000 deltagare från nationella och internationella organisationer, myndigheter och bondeorganisationer.
- **Arrangerat en uppskattad "open learning week" om agroforestry och hållbara jordbrukstekniker för bönder, myndigheter, skolor och forskningsinstitut i Kenya.**
- Informerat om, engagerat och påverkat för att nationella agroforestry-strategier utvecklas, beslutas om och implementeras i Kenya, Tanzania, Uganda.
- 6,8 miljoner träd har planterats under året. Bönder har utbildats i hanteringen av plantskolor och plantering av träd för skydd av andra grödor och skog. Den totala minskningen av koldioxid uppskattas till 574,818 ton koldioxidekvivalenter.
- Ökat medvetenhet inom bondeorganisationerna om vikten av jämställdhet. Fler kvinnor och unga har tagit en ledanderoll i organisationerna och i beslutfattande processer. Organisationerna har stärkts i sitt arbete att ta fram interna riktlinjer för ökad jämställdhet och arbete mot könsbaserat våld.
- I Kenya deltog ca 58 000 skolbarn i olika aktiviteter som syftar till att öka barnens kunskap om miljö- och klimatfrågor.

5 Utfall och effekter 2022

Under 2022 har Vi-skogen bidragit till att plantera 6,8 miljoner träd, introducera hållbara jordbruksmetoder för 32 202 bondefamiljer, ge 32 497 personer tillgång till finansiella tjänster, ansluta 9 825 kvinnor till bondeorganisationer, engagera 11 920 flickor och pojkar i projekt, göra 54 hektar utarmad mark bördig igen, och binda 251 000 ton växthusgaser.

När fler träd har planterats bekämpas de globala klimatförändringarna samtidigt som fler människor får större inkomster och mer mat på bordet. Vi-skogens arbete bidrar också till ökad jämställdhet och att fler bönder får finansiell trygghet. Därtill får vårt påverkansarbete effekter i jordbruks- och skogsbrukspolitiska beslut i verksamhetsländerna.

Att titta på effekter år för år är svårt i långsiktigt biståndsarbete för att bekämpa fattigdom och klimatförändringar, men över flera års tid märks skillnad. Under 2021 och 2022 har Vi-skogens program Agroforestry for Livelihood Empowerment (ALIVE) utvärderats. Programmet utfördes under Vi-skogens strategi 2017–2021 och under interim-strategin 2020-2022. De enkätundersökningar, utvärderingar och studier som har gjorts har visat att många av de hushållen som haft det fattigt har fått ökat inkomst tack vare programmet (23 % ökning av inkomster år 2022). Många har nu råd att sätta mer mat på bordet, betala skolavgifterna för sina barn, se om och höja standarden på sina bostäder, och kanske investera i att starta en småskalig affärsverksamhet som på sikt genererar inkomst. Bönderna i Vi-skogens program har till exempel startat förädling och försäljning inom värdekedjorna för majs, honung, kaffe och många andra gårdsprodukter.

ALIVE-programmets många utbildningar, kunskapshöjande insatser och samarbetet med bland andra forskningsinstitut har lett till ökat kunskap bland bondeorganisationer och deras medlemmar om hållbara metoder för småskaligt jordbruk. Detta har i sin tur lett till ökad matproduktion och större motståndskraft mot klimatförändringarnas effekter.

Stödet till bondeorganisationer och kooperativa föreningar har bidragit till bättre tillgång till marknader och finansiella tjänster. Fler bönder har kunnat få lån och kredit – både genom att bilda spar- och lånegrupper ihop med andra bönder, men även från kommersiella banker. Detta har möjliggjort fler produktiva aktiviteter inom småskaligt jordbruk och entreprenörskap.

För de bönder som deltagit i Vi-skogens klimatkompensationsprojekt har ersättningen de fått för koldioxiden de bundit gett bättre inkomster, levnadssituation och jordbruksproduktivitet.

Utvärderingarna lyfter också flera insatser som har stärkt kvinnors roll i de samhällen där Vi-skogen har sin verksamhet. Fler kvinnor deltar på ett meningsfullt sätt i beslutsfattandet inom bondeorganisationerna och också i andra sammanhang i sitt vardagliga liv.

6 Utvärdering av effekter 2022

6.1 Utvärdering av prestationer

Som beskrivits ovan vill Vi-skogen vara en expert att vända sig till inom agroforestry. Att Vi-skogen är med och formar nationell politik och strategier inom området i Kenya, Uganda och Tanzania pekar på att denna strävan lyckats.

Det program 2017–2022 som just avslutats hade som mål att stärka bondeorganisationer, öka produktiviteten och inkomsterna i jordbruket, och öka kvinnors och unga vuxnas deltagande i beslutsfattande. Effekterna som beskrivs i förra kapitlet pekar på att också detta har lyckats.

Vad gäller insamlingen under år 2022 har den minskning som skett delvis antas vara en konsekvens av att fler givare valt att ge mer pengar till akut katastrofhjälp och mindre pengar till långsiktiga utvecklingsorganisationer som Vi-skogen. Att Vi-skogen trots omvärldsläget ändå samlat in så pass mycket pengar och kunnat fortsätta driva verksamhet av hög kvalitet kan ses som ett gott betyg.

Sammantaget utvärderade Vi-skogens styrelseordförande Unn Edberg och arbetande styrelseordförande Charlotta Szczepanowski år 2022 så här:

I en tid där mycket går åt fel håll, bidrar Vi-skogen till motkraft. Våra partnerorganisationer, som består av människor som själva lever i fattigdom, har gång på gång visat styrkan i att jobba tillsammans. Deras arbete har lett till att fler människor kunnat äta sig mätta – samtidigt som de bidragit till en mer hållbar miljö. Det har pågått ett krig i Europa som påverkat ekonomin både i Sverige och de länder vi arbetar i. I Sverige har en ny regering tillträtt som har förändrat det politiska läget vad gäller klimat- och biståndsfrågor. Trots den ekonomiska instabiliteten slog insamlingen i Sverige alla rekord, framför allt till humanitärt arbete och till de drabbade i Ukraina. Den typen av bistånd skiljer sig från det långsiktiga bistånd som Vi-skogen driver, men givarviljan från både privatpersoner och företag till vår verksamhet har även den fortsatt vara hög vilket vi är innerligt tacksamma över.

Se mer i [Vi-skogens verksamhetsberättelse 2022](#).

6.2 Lärdomar från 2022

Vi-skogen har som nämnts tidigare samlat lärdomar från den programperiod som varit, och använt dem för att forma strategiperioden 2023–2027. Erfarenheter kring vilka metoder och aktiviteter som gett gott resultat, och vilka bitar som behöver ytterligare utveckling, har legat till grund för att utveckla en ny strategi och nytt program för fem år framåt. Kollegorna närmast verksamheten i Afrika har varit mycket involverade i att forma den nya strategin och programmet. Ett exempel på något man lärt och tagit fasta på är att agroforestry verkligen kan göra stor nytta i torra och halvtorra områden. Därför väljer Vi-skogen att fokusera särskilt på torra och halvtorra områden i kommande strategi. Den fokuseringen har tagits emot väldigt väl av både partnerorganisationer och andra intressenter, och den ligger väl i linje med organisationens arbete med hållbara jordbruksmetoder, agroforestry, biodiversitet och rätten till mat. Läs mer i [Vi-skogens strategi 2023–2027](#).

En annan lärdom handlar om hur Vi-skogen stärker partnerorganisationer. När Vi-skogen arbetar med partnerorganisationer handlar en central del om att partnern ska utveckla och förbättra den egna organisationen för att kunna vara en stark, demokratisk kraft i sitt samhälle. Ju starkare en partnerorganisation blir, desto mer ansvar måste den ta för sin egen utveckling och sina egna processer. Ett steg i denna riktning är att partners har kunskap om och kan hantera att upphandla sin egen revision och arbeta med sitt eget uppföljningssystem. Under 2022 har Vi-skogen sett att vikten av detta blivit mer och mer relevant.

I mitten på året påbörjades en process att separera Vi-skogen från systerorganisationen We Effect i syfte att ytterligare stärka Vi-skogens arbete i Afrika och stärka Vi-skogens röst i både bistånds- och miljödebatten i Sverige. Separationen från We Effect har inneburit att organisationen under 2022 påbörjat en ganska omfattande organisationsutveckling i syfte att se till att personalstyrka, kompetenser och roller matchar den kommande strategin och programmet i strävan efter en så kompetent och effektiv organisation som möjligt. Utvecklingen och det kontinuerliga lärande som den medför har fortsatt under 2023.

7 Hur Vi-skogen mäter effekt

7.1 Mått som Vi-skogen använder för att mäta prestationer och utfall

Vi-skogen använder en rad kvantitativa och kvalitativa verktyg och metoder för att mäta prestationer och utfall. Data som organisationen använder för att analysera och mäta resultat samlas digitalt genom ett projekthanteringssystem och enkätundersökningsverktyg kallat Kobo Toolbox. Det görs även kvalitativ datainsamling som berättar om framgångar och exempel på resultat.

All data och information som samlas in analyseras för att följa upp att Vi-skogen verkligen gjort det man lovat att göra i strategier, policys och projektplaner. Det görs också externa och interna utvärderingar som undersöker och verifierar rapporterade resultat och prestationer.

Här är exempel på vilka verktyg och metoder Vi-skogen använder, samt förklaringar av hur de används för att mäta resultat och utfall:

Key Performance Indicators (KPIs) är ett direkt mått som mäter kvantitativa presentationer och utfall som till exempel hur många träd som planterats eller hur många som gått en utbildning. Data samlats in via ett projekthanteringssystem som kallas DevIndicator. Nedan är ett urval av indikatorer som Vi-skogen mäter årligen:

- Antal planterade träd.
- Ökning av jordbruksareal som brukas med hållbara metoder.
- Ökning i genomsnittlig inkomst för familjer med småskaliga jordbruk.
- Ökning av antal hushåll som anger att de tillämpar ett gemensamt beslutsfattande.
- Ökning av antalet kvinnor och unga vuxna som anslutit sig till bondeorganisationer.
- Antal bönder som deltagit i utbildningar i agroforestry och/eller hållbart jordbruk.

- Antal sticklingar som delats ut för plantering.
- Lagring av koldioxid i träd.

Basvärde-studier (baseline studies) är ett verktyg för systematisk insamling av kvalitativa och kvantitativa data. Studierna beskriver situationen, nuläget, i relation till mål och syfte för ett projekt eller program innan det sätter i gång. Dessa värden för hur det såg ut innan projektet startade skrivs in i resultatmatrisen.

Resultatmatris (Logical Framework Approach) är ett verktyg för planering, uppföljning och utvärdering. Det används för att följa och rapportera vilka resultat man når efter en viss tid i ett projekt eller program jämfört med de indikatorer och basvärden som togs fram vid starten.

Uppföljningsplan: Baserat på resultatmatrisen tas en upplöjningsplan fram. Planen beskriver vilken data som ska samlas, hur och när. Den specificerar också roller och ansvar för insamling av data genom hela projektet eller programmet.

Enkätundersökningar (endline surveys) görs i slutet av ett projekt eller program. På Vi-skogen görs de ofta digitalt genom verktyget Kobo Toolbox. Undersökningarna mäter om uppsatta mål och indikatorer har uppnåtts eller inte i relation till basvärden.

7.2 Processen för att samla in data och beräkna rapporterade mätresultat

Olika kontor ansvarar för att rapportera in olika indikatorer. Vissa indikatorer rapporteras in av Vi-skogens partnerorganisationer medan andra rapporteras in av personal på land-, region- och huvudkontor. Genom att följa upp indikatorerna löpande kan Vi-skogen utvärdera om de kortsiktiga och långsiktiga målen kommer att uppnås.

Varje år genomförs ett gediget planerings- och uppföljningsarbete inom de olika delarna av organisationen. Det görs för att säkerställa ett systematisk lärande och förbättringsarbete.

Vi-skogen strävar efter att hela tiden utvecklas. Organisationen genomför återkommande genomlysningar av sina indikatorer för att säkerställa att det som mäts fångar arbetssätt och strategier på bästa möjliga sätt. Vi-skogen omvärldsbevakar och analyserar utvecklingen inom egna sakfrågor och arbetsområden för att kunna fortsätta vara en relevant aktör. Organisationen arbetar också för att kontinuerligt ta vara på kunskaper och erfarenheter internt.
